

(Anti) Pestprotocol

O.b.s. de Wezeboom
te Oosteinde (Ruinerwold)

Inhoud

Inleiding	Blz. 3
Plagen of pesten	Blz. 4
Voorbeelden pestgedrag	Blz. 5
De betrokkenen	Blz. 6 - 8
Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten	Blz. 9
Uitgangspunten op school	Blz. 10
Aanpak tegen pesten	Blz. 11 - 15
Bijlagen	
- STOP-methode	Blz. 17
- Vijf-sporen aanpak	Blz. 18

Inleiding

(Bron: Veiligheidsplan Stichting Wolderwijs)

Voor u ligt het pestprotocol van o.b.s. de Wezeboom te Oosteinde.

Wij willen onze leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen.

De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein.

In veruit de meeste gevallen lukt dit door ongeschreven regels aan te bieden en deze te onderhouden, maar soms is het gewenst om duidelijke afspraken met de kinderen te maken. Een van die duidelijke regels is dat kinderen respectvol met elkaar dienen om te gaan. Dat dat niet altijd vanzelfsprekend is, houdt in dat we het de kinderen moeten leren en daar dus energie in moeten steken.

Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar moeten leren omgaan.

Bovengenoemd leerproces verloopt meestal vanzelf goed, maar het kan ook voorkomen dat een kind in een enkel geval systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knoop komen met zijn schoolomgeving, dat de ongeschreven regels van de leerkracht niet meer voldoende de veiligheid bieden en daarmee de gewenste ontwikkeling. In een dergelijk geval is het van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet, dat er een ernstig probleem is in zijn of haar groep is. In een klimaat waarin pesten gedoogd wordt, worden ook de pedagogische structuur en de veiligheid daarin ernstig aangetast. Wij vinden dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. In dit protocol is vastgelegd de wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

(Anti)Pestcoördinator,
Marchien Scheper

Plagen of pesten?

Wat is daar het verschil tussen?

De begrippen plagen en pesten worden regelmatig door elkaar gebruikt. Toch bestaat er een duidelijk verschil. Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. Men neemt elkaar in de maling zonder dat er een dreigende situatie ontstaat. Men haalt een grapje bij elkaar uit. Een beetje plagen kan zelfs de sfeer verbeteren. Plagen en humor gaan hand in hand. Plagen is eenmalig.

Bij pesten is er een duidelijke slachtoffer en dader. De dader heeft de intentie om het slachtoffer te beschadigen. Het gedrag van de dader is (be)dreigend. Het slachtoffer wordt beschadigd en kan zich vaak niet verweren zonder opnieuw aangepakt te worden. Pesten gebeurt stiekem en komt steeds weer terug.

Voorbeelden pestgedrag

Verbaal:

- Vernederen
- Schelden
- Dreigen
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord
- Kinderen een bijnaam geven
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren

Fysiek:

- Trekken, duwen en spugen
- Schoppen en laten struikelen
- Krabben, bijten en haren trekken

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of ergens opwachten
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of ergens klemzetten
- Dwingen om iets af te geven
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten

Isolatie:

- Steun zoeken bij andere kinderen, zodat het kind niet wordt betrokken bij leuke dingen
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met allerlei activiteiten

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen- en gooien met een schooltas...

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij dit echte pestgedrag zien we ook altijd een bepaalde rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen. Zie volgend hoofdstuk.

De betrokkenen

Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdsgenoten in hun omgeving. Ze spelen een “ander” instrument, doen aan een “andere” sport of zitten op een “ander clubje”. Ze zijn goed in vakgebieden of juist niet goed. Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden mits de pesters daar de kans voor krijgen vanuit de situatie.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaker eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdsgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

De pesters

Kinderen die pesten zijn juist fysiek wel de sterksten uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in een eerste indruk populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Met het vertoonde pestgedrag gaat hen dat gemakkelijk af en krijgen ze andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben vaak feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan door de “machtige pester” zelf gepest te worden.

De pesters stralen deze dreigende zekerheid met verve uit. Ze overtreden bewust regels en storen zich aan god noch gebod en hebben vaak de vaardigheden ontwikkeld met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelf bevestigend, hij ziet zichzelf als een slimme durfal die de dommerds de loef afsteekt en hen dat ook, bij herhaling, laat merken. “Wie maakt mij wat?” staat met grote letters op hun voorhoofd geschreven.

Het komt ook regelmatig voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving dan die van zijn slachtofferrol, vervolgens al pester gaan opstellen en manifesteren. “Laten pesten doet pesten”. Een pestkop pest meestal om onzekerheid te verbergen en macht te krijgen.

Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een stiekeme manier waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke niet echt aan de orde is. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel en meer in groepsvorming om er al dan niet bij te horen. Fysiek geweld komt bij deze pesters veel minder voor, *maar is zeker niet minder erg!*

Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Ze leren niet, om hun agressie op een goede manier te uiten. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om langdurige vriendschappen te onderhouden. Een vriendschap op bouwen en onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht lukt hen vaak niet. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.

De meelopers en de andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde “meelopers”. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of die doen alsof ze niets merken. Ze hopen zo minder risico te lopen om zelf te worden gepest. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant te vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie.

Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan meepesten in een grotere groep, voelen ze zich mindere betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Alles wat in een groep gebeurt laat het individueel denken meer en meer achter zich en zo kan met name groepsgedrag leiden tot excessen die achteraf voor iedereen, inclusief de pesters, onacceptabel zijn.

Het heeft absoluut zin om daadwerkelijk op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp schieten of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend en draagt bovendien grotere risico's met zich mee. De situatie voor met name meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen graag bij de norm van de grote groep en zijn niet bereid en ook niet in staat om grote risico's te lopen waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school of op de club willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De gevoelde onmacht bij deze ouders wordt door hen sterk ervaren en is niet altijd een goede leidraad tot een rationeel handelen. De ouder wil maar één ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt. Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten betrokken zijn, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om aan hun kind duidelijk te maken dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Dit is ook in het belang van de opvoeding en ontwikkeling van hun eigen kind. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten

Bij het gepeste kind

Een gepeste kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag. Het voldoet niet aan de normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen en zorgt ook voor een evenredig groot probleem bij de erkenning en de aanpak ervan. Slachtoffers praten zelden uit zichzelf met ouders, leerkrachten of vrienden over pesterijen. Ze hebben vaak het gevoel dat het hun eigen schuld is. Of ze schamen zich omdat ze “niet populair” zijn. Ook denken ze vaak dat praten toch niet helpt. Ze zijn bang dat ze niet serieus worden genomen of dat het pesten erger wordt als het uit komt dat ze erover gepraat hebben. Maar zwijgen houdt pesten juist in stand. Alleen door het pesten en de pester bekend te maken, kan het stoppen.

Bij de pester

De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Bij een duidelijke aanpak blijken de pesters echter soms net zo opgelucht te zijn als de slachtoffers. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens. Het ontbreekt hen echter aan de juiste vaardigheden daarvoor.

In de directe kind-omgeving

Daarnaast is het belangrijk te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp te roepen. Dit is vergelijkbaar met het niet te hulp schieten bij het verdrinken van mensen, terwijl er een menigte bij aanwezig is. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag.

Bij de ouders

Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie en ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen kinderen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voorhanden is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in “weerbaar gedrag”. Hun kind maakt echter een abnormale ontwikkeling door met grote risico's op normatief afwijkend gedrag op latere leeftijd, met grote gevolgen. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. De slogan: “Ach iedereen is wel eens gepest, u toch ook:” geeft de visie van de ouders op dit gedrag aardig weer. Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders doordrongen worden van het ongewenste karakter, voor alle betrokkenen, van het pestgedrag.

Uitgangspunten op school

- Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dit als een probleem op onze school. Zowel voor de leerkrachten als de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen.
- De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken, door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
- Leerkrachten en overblijfmeeuwerkers moeten tijdig inzien en alert zijn op pestgedrag en algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en overblijfmeeuwerkers duidelijk stelling nemen en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de leerkrachten.
- Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer optreedt, voert de school de uitgewerkte protocollaire procedure uit.
- Dit pestprotocol wordt door het hele team en de MR onderschreven en alle ouders ter inzage aangeboden.

Aanpak tegen pesten

Pestprotocol van o.b.s. de Wezeboom

Wat is de inhoud van het pestprotocol?

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordigers van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaat aanpakken

O.b.s. de Wezeboom wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

A. Maatregelen en procedure

Preventieve maatregelen:

- De leerkracht bespreekt met de kinderen de algemene afspraken en regels in de klas als normaal gebruikelijk aan het begin van het schooljaar. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school.
- Op onze school gebruiken wij de “STOP-methode” als preventieve maatregel tegen plagen en pesten.

De methode werkt als volgt:

Er is “STOP” gezegd

- 1) Degene die “STOP” heeft gezegd gaat naar de leerkracht toe.
- 2) De leerkracht laat het kind dat het “STOP” teken negeerde bij zich komen.
- 3) De kinderen gaan dit zelf uitpraten en melden de uitkomst bij de leerkracht.
- 4) De leerkracht vraagt of ze het allebei opgelost vinden.
Ja – de kinderen mogen verder spelen.
Nee – de leerkracht vraagt dan wanneer het wel opgelost zou zijn.
- 5) Lukt het nu helemaal niet, dan maakt de leerkracht een afspraak voor een vervolgesprek.
- 6) Bij dit vervolgesprek zullen de volgende vragen gesteld worden.
  - Hoe moet dit verder?
  - Welke afspraken moeten er gemaakt worden?
  - Zal dit lukken?
  - Waarom wel of waarom niet?

Het is niet de bedoeling dat een kind straf krijgt, maar het probleem moet opgelost worden.

Is het te ernstig dan zal de leerkracht wel straf kunnen uitdelen.

Een “STOP” teken moet je niet negeren, maar naar luisteren!

Een kind zegt niet zomaar “STOP”.

We willen allemaal leuk en gezellig met elkaar spelen.

Repressieve maatregelen:

- Indien er sprake is van pestgedrag op een van de speelpleinen van de school wordt er eventueel tijdens het overblijven ook pleinwacht gelopen door de leerkrachten volgens een rooster. De directeur bepaalt of er aanleiding is om deze maatregel in te voeren en ook hoe dan de pleinwacht gelopen wordt.
- Er wordt extra goed geobserveerd in de klas, groep en op het schoolplein.
- Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkrachten. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt en deze worden ingevoerd in Parnassys bij de pester en het gepeste kind.
- Indien er sprake is van herhaald pestgedrag volgen we de “vijf-sporen aanpak”. Deze aanpak werkt als volgt:
  - 1) Steun bieden aan het kind dat gepest wordt
    - Naar het kind luisteren en zijn problemen serieus nemen
    - Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen
    - Samen met het kind werken aan oplossingen
    - Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden
    - Zorgen voor vervolggesprekken
  - 2) Steun bieden aan het kind dat zelf pest
    - Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent
    - Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen
    - Het kind helpen om zich aan de regels en afspraken te houden
    - Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen
    - Stel grenzen en verbind daar consequenties aan
    - Zorgen voor vervolggesprekken
  - 3) De ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen
    - Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen
    - Ouders op de hoogte houden van de pestsituaties
    - Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt
    - In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie
    - Zonodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning
  - 4) De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem
    - Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij
    - Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen
    - Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen
  - 5) De algemene verantwoordelijkheid van de school
    - De school zorgt dat men voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school
    - De school neemt stelling tegen het pesten
    - De school brengt de huidige situatie rond het pestbeleid in kaart
    - De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is

- Indien het probleem zich toch blijft herhalen meldt de leerkracht dit gedrag aan de directeur van de school. De leerkracht overhandigt de directeur een gedocumenteerd verslag met daarin de data van de gebeurtenissen en de inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.
Bijv. een contract die door alle kinderen en de leerkracht uit de groep gemaakt en ondertekend is.
- De directeur roept de ouders op school voor een gesprek. De leerkracht zal hierbij aanwezig zijn. Ook het kind kan in dit eerste directiegesprek betrokken worden. De directeur gaat uit van een opgebouwde archief (Parnassys) van de leerkracht en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.
- Indien het gedrag niet verbetert kan er een verwijzing plaatsvinden naar het maatschappelijk zorgsysteem in de richting van de afdeling jeugdzorg van de GGD of CJG.
- Een en ander wordt zorgvuldig gedocumenteerd in Parnassys.
- Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken, kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen als daar zijn: isoleren van de pester of een tijdelijke en/of definitieve uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school.

B. De concrete pedagogische invulling als handvat van het pestprotocol

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in zaken als pestgedrag duidelijke te monitoren hoe het verloop van de casus wordt behandeld, want er is veel tijd mee gemoeid en er zijn ook vele betrokkenen. Onderstaande tekst geeft concrete invullingen en handreikingen in het pedagogisch handelen vanuit de professionele schoolomgeving.

De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol. De leerkracht zal helder en duidelijk moeten maken dat dit ongewenste gedrag volstrekt niet geaccepteerd wordt.

De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt zwaar en ernstig met de pester en zijn ouders en richt zich vervolgens op de zwijgende middengroep en de meelopers.

Hulp aan het gepeste kind:

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam, en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen. Dit gebeurt door achtereenvolgens:

- Gesprekken met de vertrouwenspersoon, bij voorkeur de leerkracht van het kind.

Bij het monitoren van ontwikkelingen is het van belang naast incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen waarin het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig: zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen.

- Schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een “verwerkingsschriftje” dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld in en buiten de reguliere schooltijd om. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument van kind en leerkracht. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de traumatische ervaringen van zich af te schrijven/tekenen.

Hulp aan de pester:

De pesters hebben in ons pedagogisch stelsel ook recht op hulp. Zij zijn niet in staat om op normale wijze met anderen om te gaan en hebben daar onze professionele hulp bij nodig. Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek vanuit het protocol waarin ondubbelzinnigheid zal worden aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op de school. Dit gesprek wordt gevoerd als een slecht-nieuwsgesprek. Er wordt een schriftelijk verslagje van gemaakt.
- Een duidelijke afspraak voor een vervolgesprek op termijn ongeacht de ontwikkelingen en welke straf er zal volgen indien het pestgedrag toch weer voorkomt.
- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat al het personeel alert kan reageren.
- De ouders worden geïnformeerd van zowel de pester als het gepeste kind.
- Van alle gesprekken met de pester en/of ouders worden verslagen gemaakt. Indien deze activiteit geen oplossing biedt voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.
- Als het pestgedrag blijft voortduren roept de school de hulp in van externen. Indien dit alles niet leidt tot een verbetering zal de leerling worden verwijderd.

Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers:

De zwijgende middengroep is, als eerder beschreven in dit stuk, van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Deze middengroep is eenvoudig te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht, maar ook door de ouders.

Hulp aan de ouders:

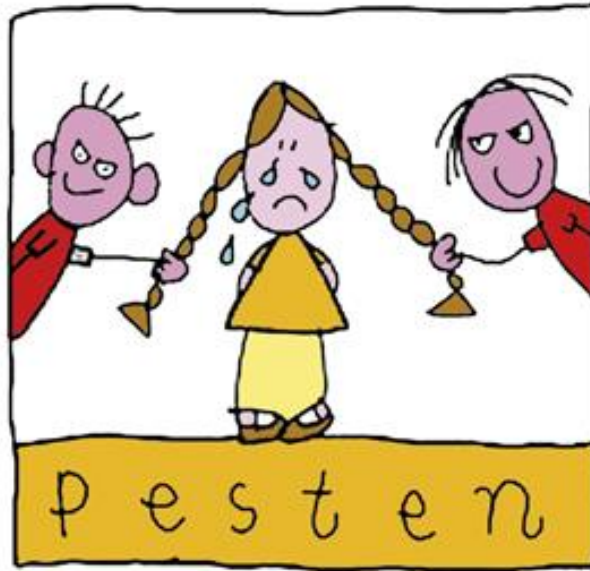
Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.

De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen.

Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat als hun kind ziet dat er gepest wordt, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen. Indien het kind die stelling niet durft te nemen, het gebeuren altijd aan de ouders of aan de leerkracht moet vertellen. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

Belangrijk is, dat ouders en school naast elkaar staan en niet tegenover elkaar. De school dient de ouders van een gepest kind heel serieus te nemen, maar ook het omgekeerde is van groot belang!

Bijlagen

STOP-methode

Er is "STOP" gezegd

- 1) Degene die "STOP" heeft gezegd gaat naar de leerkracht toe.
- 2) De leerkracht laat het kind dat het "STOP" teken negeerde bij zich komen.
- 3) De kinderen gaan dit zelf uitpraten en melden de uitkomst bij de leerkracht.
- 4) De leerkracht vraagt of ze het allebei opgelost vinden.
Ja – de kinderen mogen verder spelen.
Nee – de leerkracht vraagt dan wanneer het wel opgelost zou zijn.
- 5) Lukt het nu helemaal niet, dan maakt de leerkracht een afspraak voor een vervolgesprek.
- 6) Bij dit vervolgesprek zullen de volgende vragen gesteld worden.
  - Hoe moet dit verder?
  - Welke afspraken moeten er gemaakt worden?
  - Zal dit lukken?
  - Waarom wel of waarom niet?

Het is niet de bedoeling dat een kind straf krijgt, maar het probleem moet opgelost worden.

Is het te ernstig dan zal de leerkracht wel straf kunnen uitspreken.

Een "STOP" teken moet je niet negeren, maar naar luisteren!

Een kind zegt niet zomaar "STOP".

We willen allemaal leuk en gezellig met elkaar spelen.

Vijf-sporen aanpak

- 1) Steun bieden aan het kind dat gepest wordt
  - Naar het kind luisteren en zijn problemen serieus nemen
  - Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen
  - Samen met het kind werken aan oplossingen
  - Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden
  - Zorgen voor vervolggesprekken
- 2) Steun bieden aan het kind dat zelf pest
  - Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent
  - Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen
  - Het kind helpen om zich aan de regels en afspraken te houden
  - Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen
  - Stel grenzen en verbind daar consequenties aan
  - Zorgen voor vervolggesprekken
- 3) De ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen
  - Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen
  - Ouders op de hoogte houden van de peestsituaties
  - Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt
  - In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie
  - Zonodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning
- 4) De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem
  - Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij
  - Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen
  - Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen
- 5) De algemene verantwoordelijkheid van de school
  - De school zorgt dat men voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school
  - De school neemt stelling tegen het pesten
  - De school brengt de huidige situatie rond het pestbeleid in kaart
  - De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is